

Tekst: Miriam van Straten

IJsland: zeldzame rassen in een zeldzame omgeving

Van woensdag 29 april tot en met zondag 3 mei organiseerde de European Regional Focal Point (ERFP) op IJsland een workshop getiteld 'Conservation of livestock genetic resources by utilisation'. Het excursieprogramma gaf verder een prima beeld van de prachtige IJslandse rassen in hun natuurlijke, maar bizarre omgeving.

Nederlandse bijdrage

Marjolein Neuteboom van het European Forum for Farm Animal Breeders (EFFAB) vertelde in haar bijdrage dat de grote commerciële fokkerijorganisaties door hun mondiale karakter moeite hebben de vele nationale vragen te beantwoorden. Toch kan het voor de kleinere stamboeken van zeldzame rassen interessant zijn in gesprek te blijven met hun grote broers. Door het clusteren van vragen kunnen ze

dan gebruikmaken van de grote hoeveelheid kennis die bij de commerciële organisaties aanwezig is en is het mogelijk om tot een efficiëntere informatievoorziening te komen. Haar inspirerende bijdrage werd gevolgd door een pittige discussie met sterk verdeelde meningen over de rol van de commerciële organisaties. Ikzelf mocht een uiteenzetting geven over de werkwijze van het projectbureau. Deze bijdrage werd met veel enthousiasme ont-

Leiderschaap met lam

Miriam van Straten

vangen, wat een goede aanleiding was om te kijken waar samenwerking mogelijk is met collega-organisaties.

Klein en sober

Tijdens de presentaties, waarbij ook de IJslandse rassen ruim aan bod kwamen, werd al gauw duidelijk dat de IJslandse rassen gevormd en gehard zijn door hun geïsoleerde omgeving: kleine en sobere dieren, met een relatief lage productie, bestand tegen de meest barre weersomstandigheden. Daarnaast is er een grote variatie in kleuren, die ook in de fokdoelen beschreven zijn. Runderen bijvoorbeeld komen in zo goed als alle kleurslagen voor: in één koppel waren valen, witrieken, blauwen, wildkleurige dieren en zelfs een blaarkop te zien.

Ook het behoud van de rassen is anders dan anders. Een nauwkeurige registratie en vele onderzoeken naar de kwaliteit van de producten van de dieren zorgt voor een stevige basis. IJsland is wat dierlijke producten betreft, volledig zelfvoorzienend. Ter bescherming van de al eeuwen geïsoleerde veestapel worden er na slechte ervaringen met besmettelijke ziekten, geen dieren meer geïmporteerd, slechts geëxporteerd. Het beste voorbeeld daarvan is het populaire IJslandse paard: in IJsland zijn er 77.000, in het buitenland wel 120.000. Tijdens een bezoek aan een grote trainingsstal de volgende dag werd een van de hengsten onder het zadel getoond aan het publiek. Naast de indrukwekkende vijf gangen, werd tevens het vriendelijke karakter gedemonstreerd: de amazone was een meisje van een jaar of dertien! Bij het IJslandse paard wordt veel aandacht besteed aan behoud van kleurvariatie. Naast veel voorkomende kleuren

Merrie met veulen

zoals vos, zwart, bruin en schimmel, zijn ook roan, palomino, bont en gra, kleuren die bij andere rassen (zeer) zeldzaam zijn, wel te zien bij het kleine IJslandse paard.

Leiderschappen

Het bijzonderste waren toch wel de leiderschappen. Deze schappen, waarvan er in elke kudde enkele voorkomen, hebben zeer ongebruikelijke eigenschappen: ze zijn intelligenter dan andere schappen, zijn gespecialiseerd in het vinden van de weg en hebben een neus voor gevaar en veranderingen in het weer. Ze zijn lichtgebouwd en zeer alert. Door deze eigenschappen kunnen ze worden ingezet als hoeders van de kuddes op de verder verlaten lavavelden.

Een laatste excursiedag met geisers en watervallen kon natuurlijk niet ontbreken. Ólafúr Dýrmundsson, organisator en tevens gids tijdens de excursies, vertelde in een stroom van woorden over de rijke geschiedenis van IJsland. Het leek wel of er over elke steen een verhaal te vertellen was, en bij elke boerderij werd wel een anekdote aangehaald, tot groot vermaak van het publiek in de bus. Na een duik in de Blue Lagoon was het weer tijd om naar huis te gaan. Een hoop geleerd, veel contacten gelegd en een bijzondere ervaring rijker! ●

Van het projectbureau

Tekst: Nicole Schalkx

Het projectbureau komt aardig op stoom. Elke vergadering van het Dagelijks Bestuur ligt er een aantal projectvoorstellen klaar ter goedkeuring. Hier een paar voorbeelden.

Alweer een tijdje geleden hebben de leden van de Zwartbles-fokkergroep een enquête ingevuld over de toekomstperspectieven van hun fokkersgroep. Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan het rapport.

Op 27 mei is het project 'Leren houden van levend erfgoed' van start gegaan, waarbij op kinderboerderijen (kinder-)clubs worden opgericht die samen met fokkers van sierduiven allerlei activiteiten gaan ontwikkelen. Op deze manier komen kinderen in aanraking met onze zeldzame Nederlandse (sierduiven)rassen.

Op 27 juni startte het onderzoek naar de kleurvererving van de Witrik. Twee studenten van het Van Hall Instituut gaan deze zomer data verzamelen en DNA-onderzoeken doen naar welke marker op het DNA verantwoordelijk is voor de zo karakteristieke witte rug.

De Barnevelderclub is momenteel bezig met het ontwerpen van een logo. Dit moet het visitekaartje van de club worden. Dit logo zal ook toegepast gaan worden op de nog te ontwikkelen website.

Het projectbureau heeft contacten met een bedrijf dat websites bouwt. Zij wil een website laten ontwikkelen waar alle fokverenigingen hun eigen site aan kunnen koppelen. De Barnevelderclub is 'proefkip' in dit project.

Ook heeft het projectbureau standaard voorwaarden vastgelegd waaraan (jubileum)boeken moeten voldoen om in aan-

merking te komen voor een standaard projectbijdrage. Deze voorwaarden garanderen dat de boeken aan een bepaalde kwaliteit voldoen, maar geeft elke vereniging en elk boek zijn eigen identiteit.

Eigen initiatief

De SZH/het projectbureau neemt ook zelf initiatieven. In een communicatieplan is een overzicht gemaakt van activiteiten die de komende twee jaar uitgevoerd gaan worden. Dit zijn er zoveel dat besloten is om Hinke Fiona Cnossen (per 1 mei) naast haar gewone werk voor de SZH ook voor één dag in de week voor het projectbureau in te zetten. Voorbeelden zijn de 'Dag van het levend erfgoed' en het opzetten van een registratiesysteem voor zeldzame rassen ten behoeve van calamiteiten.

Daarnaast organiseert het bureau enkele symposia zoals 'Oude rassen, nieuwe kansen: de weg naar succes' op 24 september 2009 in Lelystad. Het bureau wil mensen stimuleren producten van zeldzame dieren te gaan vermarkten. Samen met Slow Food werkt het projectbureau aan het symposium 'Natuurbeheer met zeldzame rassen' op 2 oktober in Baarn. En ten slotte worden alle stamboeken/fokverenigingen/speciaalclubs op donderdagavond 10 september 2009 uitgenodigd voor een voortgangsbijeenkomst van het projectbureau 'Behoud Nederlands levend erfgoed'. ●

